

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

حزب کار ایران (توفان)

۲۰ فبروری ۲۰۲۱

در ماوراء قفقاز چه می‌گذرد؟ (۵)

نقش سيطرمجويانه ترکیه را چگونه به نحو علمی ارزیابی کنیم (۱)

نقش پان‌اسلامیسم، پان‌عثمانیسم و پان‌تورانیسم ترکیه

برای ارزیابی علمی از نقش ترکیه در منطقه باید این پدیده را در سیر تحولات تاریخی اجتماعی آن مورد بررسی قرار داد تا به یک دید همه‌جانبه از این قدرت منطقه‌ای دسترسی یافت.

ترکیه به اسلام تکیه می‌کند ولی نه از آن جهت که مسلمان هست، بلکه به این علت که می‌خواهد خود را به عنوان بدیل اسلام شیعه و به منزله نماینده اسلام سنی با رنگ و روی اخوان‌المسلمین به جای وهابیت عربستان سعودی جا زند. اگر ترکیه بتواند در عرصه تبلیغاتی، سیاسی و ایدئولوژیک این پرچم را از آن خود کند و نقش خلیفه اسلام را در قرون وسطی ایفاء نماید و پرده‌داری کعبه را از آن خود گرداند، هر ساله حدود ۸ تا ۹ میلیارد دالر درآمد مالی از زائران مسلمان در جهان را از آن خود خواهد ساخت. از این گذشته این امر نفوذ سیاسی ترکیه را در عرصه جهان افزایش می‌دهد و رؤیای عثمانی بزرگ را، که از اواخر قرن سیزدهم پا گرفت و تا پایان جنگ اول جهانی در سال ۱۹۲۰ ادامه داشت، در آنها تقویت می‌کند. از جنبه یادآوری تاریخی لازم به تأکید است که نخستین بار خلفای عثمانی بودند که برای جنگ با ایران شیعه، افسانه دعوی شیعه و سنی را سرانیدند و در دنیای اسلام سنی رواج دادند، زیرا در دین اسلام برادرکشی مسلمانان حرام است، ولی اگر کسی شیعیان را تکفیر کند و مرتد داند و آنها را مسلمان نداند، بسیج مسلمانان غیر شیعه برای قتل عام شیعیان و یا جنگ با آنها توجیه‌پذیر است. این سیاست را سلجوقیان عثمانی به ضد ایران با اهداف سیاسی اعلان کردند، تا جنگ‌های خویش را به ضد ایران و «مسلمان» کردن مردم آذربایجان و تصرف این منطقه را به پیش برند. اسلام در واقع از نظر تاریخی در دست ترکیه یک ابزار پیش‌برد مقاصد سیاسی است. آنها هم اکنون با اعزام مفتی‌های خویش به مساجد مسلمانان در اروپا و تأمین مالی آنها بسیاری از حرکت‌های اسلامی در اروپا را کنترل می‌کنند و از طریق این مساجد و سازماندهی مخفی، که به طور گسترده در اروپا ساخته‌اند، هم به حکومت‌های اروپا فشار سیاسی وارد می‌آورند و هم تروریست‌های نوع داعش برای مقاصد سیاسی خویش پرورش می‌دهند.

سیاست دولت امروز ترکیه ملغمه‌ای است از پان‌اسلامیسم همراه با پان‌عثمانیسم نو و با پان‌تورانیسم، که تئوری‌اش را در سال ۱۸۶۵ یک شرق‌شناس یهودی هنگری بار به نام «آرمینیوس وامبری» Vámbéry Ármin که برای دفتر

امور خارجه بریتانیا جاسوسی می‌کرد، علم نمود. بر اساس این نظریه سرزمین توران از «بُسفر تا دیوار چین» گسترده است. حال زمان استفاده از این تئوری در اوضاع جهان ما فرا رسیده است. پان‌تورانیسم فقط ترک‌زبانان را در نظر داشت که در اروپا از فنلاند و هنگری شروع می‌شد و در آسیای میانه با تصرف مغولستان به دیوار چین می‌رسید. قدمت امپراتوری عثمانی از آغار آئین پان‌تورانیسم به مراتب پیش‌تر است. ولی این آئین ترکی متولد اواخر قرن نوزدهم به آن منجر می‌گردد که چین، افغانستان، ایران و روسیه را در مقابل این تهاجم و گرد و خاک موقتی ترکیه گوش به زنگ می‌گرداند.

برای بورژوازی ترکیه، اسلام هدف نیست، وسیله است، ولی گسترش نفوذ ترکیه در جهان بر اساس ایدئولوژی پان‌ترکیسم و پان‌تورانیسم و در درجه نخست اعمال سیطره خویش بر ممالک ترک زبان از چین و آسیای میانه گرفته تا قفقاز جنوبی، داغستان، چین، روسیه و قبرس و نیز تسلط بر ممالک مسلمان آسیا و بالکان و شمال آفریقا هدف این بورژوازی است.

بورژوازی ترکیه که با تمام همسایگان خویش در نزاع و زد و خورد به سر می‌برد، دست خونینی در کشتار اِکِراد، ارامنه، علوی‌ها، یونانی‌ها، روس‌ها، عرب‌ها، بلغارها، صرب‌ها، کروات‌ها دارد. شعار «مرگ بر فارس، کُرد، ارمنی»، که توسط پان‌ترکیست‌ها در آذربایجان داده شد، مُلهم از این روحیه فاشیستی و ضد بشری پان‌ترکیسم و پان‌تورانیسم است. همین شعار در مورد اعراب و یونانی‌ها نیز در مناطق تحت نفوذ ترکیه ترویج و تبلیغ می‌گردد. آنها در سوریه نه تنها از نیروی داعش برای نقض حاکمیت ملی و تمامیت ارضی دولت رسمی و قانونی سوریه استفاده نمودند، بلکه یک اقلیت ترکمن را به همدستان داعش برای قتل عام اعراب و اِکِراد سوریه بدل کردند و این ترکمن‌ها هنوز هم به عنوان پایگاه تجاوز ترکیه به سوریه در منطقه ادلب به همکاری با دولت تجاوزگر ترکیه ادامه می‌دهند و به ضد منافع کشورشان سوریه به خیانت ملی دست زده‌اند.

به نظر می‌رسد ترکیه در سیاست خارجی خویش به ویژه بعد از فروپاشی شوروی امپریالیستی به یک تجدید نظر دست زده باشد و دکتَرین پان‌تورانیسم را از قبر بیرون کشیده است. تا زمانی که «پیمان وارسا» وجود داشت، عضویت ترکیه در «پیمان ناتو» برای مقابله با کمونیسم و بعداً برای مقابله با چشمداشت‌های امپریالیسم روس در مناطق ارمنی‌نشین، و آذربایجان ایران - که خود ترکیه بدان نظر داشت - با این مضمون ضدکمونیستی و بعدها ضد ابر قدرت روسیه صورت می‌گرفت. در آن زمان ترکیه به این پیمان و حمایت امریکا و اروپا نیاز وافر داشت. با فروپاشی شوروی و پیمان وارسا به یکباره وضعیت ترکیه نیز تغییر کرد و زمینه‌های نفوذ ستراتیژیک جدیدی برای وی فراهم شد. هجوم گسترده ترکیه به آسیای میانه و قفقاز، تثبیت موقعیت خویش در قبرس اشغالی و بحیره مدیترانه و در عین حال حضور در پیمان نظامی ناتو به ترکیه هم امکان تجاوز در سایه چتر حمایت ناتو را داده است و هم یک چتر حفاظتی برای این کشور ساخته که دستش در گستاخی و تجاوز رو به شرق و شمال آفریقا باز باشد.

فروپاشی شوروی دست اردوخان را برای سرمایه‌گذاری در فدراسیون‌های سابق روسیه و در ممالک ترک‌زبان باز کرد. در طرح «توران بزرگ» باید همکاری اقتصادی، سیاسی و نظامی در میان این ممالک صورت پذیرد. شورای تُرک یا شورای همکاری کشورهای ترک‌زبان عبارت از یک سازمان بین‌المللی متشکل از کشورهای ترک‌زبان (به جز ترکمنستان) و کشور هنگری، که به عنوان ناظر در آن شرکت دارد، می‌باشد. این شورا در ۳ اکتوبر ۲۰۰۹ بنیان‌گذاری شد. آخرین اجلاس یا هفتمین اجلاس شورای همکاری کشورهای ترک‌زبان به ریاست «الهام علی‌اف»، «رئیس‌جمهور آذربایجان» در شهر باکو (۱۴-۱۵ اکتوبر ۲۰۱۹) برگزار گردید. دولت ترکیه این سیاست خویش را در سال ۱۹۹۲ با اجلاس دولت‌های ترک‌زبان و همکاری آنها در عرصه‌های فرهنگی و اقتصادی کامل نمود. در سال

۲۰۱۳ دولت ترکیه برای گسترش نفوذ خود و توجیه دخالت‌های نظامی خویش در قفقاز و آسیای میانه حتی تا مرز جمهوری تودهنی چین به ایجاد «انجمن نهادهای نیروهای انتظامی» دست زد که علاوه بر ترکیه سایر ممالک آذربایجان، قرقیزستان و مغولستان را نیز دربرمی‌گیرد. این سیاست‌های دولت ترکیه در جهت ایجاد یک «توران بزرگ» است. مسلماً بورژوازی ممالک ترک‌زبان از منافع خویش دفاع خواهند کرد و با اردوخان تا آن حدودی مماشات خواهند نمود که منافع آتی و فعلی آنها برآورده شود. وجود ریشه مشترک زبانی وقتی ضرورت اقتصادی در کار نباشد، هرگز نمی‌تواند به سیاست واحد و ارتش واحد منجر شود. ولی این اقدامات ترکیه نشانه سیاست پان‌تورانیسم ترکیه است که در عین حال به دنبال عثمانی بزرگی است که حتی تا دیوار چین گسترش بیابد. سفر «خلوصی آکار»، وزیر دفاع ملی ترکیه، در تاریخ ۲۷ اکتوبر ۲۰۲۰ به «تاشکند» و «نورسلطان» در آستانه اجلاس شورای همکاری‌های کشورهای ترک زبان، که قرار بود در شهر «باکو» پایتخت آذربایجان برگزار شود، با همین انگیزه ایجاد یک همکاری نظامی مشترک در قفقاز جنوبی صورت گرفت. بورژوازی ممالک ترک‌زبان در آسیای میانه مسلماً دوستی با چین، روسیه و ایران، و حفظ استقلال خویش را در درازمدت بر تئوری‌های فرسوده ناسیونالیستی «توران بزرگ» ترجیح می‌دهند. راهی را که «رجب طیب اردوخان» و تئوریسین‌های وی می‌روند، «به ترکستان است».

امپریالیست‌های غرب با این نقش ترکیه تا آنجا که مستقیم منافع آنها را به خطر نیندازد، موافق‌اند. آنها با ترکیه‌ای موافق‌اند که مهار وی ممکن باشد. آنها با مهره ترکیه به بازی خطرناک و سنجش زور مشغول‌اند. از طرفی از اعزام موج پناهندگان به اروپا، که به ابزار فشار ترکیه بدل شده است، می‌ترسند و از جانب دیگر تجاوز ترکیه به سوریه و حمایت آنها را از داعش و تروریسم «خوب» مورد تأیید قرار می‌دهند. آنها با نفوذ ترکیه در جمهوری آذربایجان مخالفتی ندارند، زیرا هم به تضعیف نفوذ ایران در منطقه منجر شده و هم خاری در چشم روسیه در قفقاز است. نفوذ ترکیه در قفقاز جنوبی منابع سوخت امپریالیست‌ها در غرب را تأمین می‌کند و این در حالی است که لوله‌های انتقال نفت از طریق ترکیه به اروپا عامل فشار مضاعفی به ضد ایران، عراق و روسیه است که امپریالیسم اروپا با آن مخالفتی ندارد. فرماندهی ناتو در ترکیه دارای بمب اتمی است و با نفوذ ترکیه در بحیره مدیترانه و ادعاهای مرزهای آبی وی و اقداماتش برای اکتشاف منابع گاز و نفت در شرق مدیترانه، که بخش بزرگی از سوخت اروپا را به انحصار ترکیه درمی‌آورد، مخالف هست. در این مخالفت یونان، قبرس و اسرائیل نیز مشارکت دارند و مصر نیز با دیده تردید به این اقدامات ترکیه می‌نگرد، به ویژه این که ترکیه از دولت مرکزی و رسمی لیبیا با اعزام نیروهای داعش و تروریسم از سوریه به لیبیا در مقابل جنرال «حفتر»، که مورد تأیید مصر، روسیه، عربستان سعودی، امارات و فرانسه است، حمایت می‌کند.

ترکیه با یونان، فرانسه، قبرس و به نحوی با اتحادیه اروپا و اسرائیل بر سر کشف منابع گاز در شرق بحیره مدیترانه درگیر است. ترکیه از این که دولت فرانسه در پارلمان فرانسه نسل‌کشی ترکیه را در مورد ارامنه محکوم کرده است، به شدت خشمگین هست و با نفوذ فرانسه و آمریکا در ارمنستان مبارزه می‌کند. این قطعنامه از نظر حقوقی برای ترکیه گران تمام خواهد شد، زیرا باید جبران خسارت کند. فرانسه و پاره‌ای ممالک دیگر عرصه مبارزه جدیدی را با ترکیه در آینده نزدیک گشوده‌اند. حضور ترکیه در قفقاز به طور آشکار چنگ و دندان نشان دادن به اروپا و درگیری با آنها بر سر مسأله گاز مدیترانه و نفوذ ترکیه در کشور لیبیا و معامله با آنها نیز هست. ادامه دارد...

۱۱۱- ممالک مالی، موریتانی، نیجر، بورکینافاسو و چاد. ممالک ساحل همگی از مستعمرات سابق فرانسه بوده‌اند که به زبان فرانسه تکلم می‌کنند و دارای منابع غنی طلا،

اورانیوم، منگنز، روی، الماس، تنگستن، سنگ آهن، نفت، خاک چینی، نمک و ماهی هستند